

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

НАУКОВІ ЗАПИСКИ ІНСТИТУТУ ЖУРНАЛІСТИКИ

Том 36
липень – вересень

Київ 2009

Свідоцтво про державну реєстрацію видано Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України. Серія КВ № 4298 від 13 червня 2000 року
Засновник – Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Постановою ВАК України № 1 – 05/5 від 21. 05. 2008 р.
наукове видання затверджено як фахове із соціальних комунікацій

Усі права застережено. Посилання на матеріали
цього видання під час їх цитування обов'язкові

Голова редколегії,
головний редактор
Володимир Різун, д-р філол. наук, проф.

Редакційна колегія:

Н. М. Сидоренко, д-р філол. наук, проф. (заст. голов. ред.); **В. І. Головченко**, д-р політ. наук, проф.; **О. Я. Гоян**, д-р філол. наук, проф.; **О. М. Гриценко**, д-р політ. наук, проф.; **О. В. Зернецька**, д-р політ. наук, проф.; **В. Ф. Іванов**, д-р філол. наук, проф.; **Г. Д. Казьмирчук**, д-р іст. наук, проф.; **М. Ю. Козицький**, д-р іст. наук, проф.; **А. Є. Конверський**, д-р філос. наук, проф.; **О. Ф. Коновець**, д-р іст. наук, проф.; **Є. А. Макаренко**, д-р політ. наук, проф.; **З. В. Партико**, д-р філол. наук, доц.; **О. Д. Пономарів**, д-р філол. наук, проф.; **О. Л. Порфімович**, д-р політ. наук, проф.; **Т. О. Приступенко**, канд. іст. наук, проф.; **К. С. Серажим**, д-р філол. наук, проф.; **М. С. Тимошик**, д-р філол. наук, проф.; **Б. І. Черняков**, д-р філол. наук, проф.; **А. А. Чічановський**, д-р політ. наук, проф.; **В. І. Шкляр**, д-р філол. наук, проф.

Відповідальний випусковий редактор
Валерій Іванов, д-р філол. наук, проф.

Відповідальний секретар
Ніна Вернигора

***Рекомендовано до друку вченою радою Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(Протокол № 4 від 26 жовтня 2009 року)***

Наукові записки Інституту журналістики : науковий збірник / за ред. В. В. Різун ; КНУ імені Тараса Шевченка. – К., 2009. – Т. 36. – Липень–вересень. – 216 с.

У збірнику вміщено статті, що розглядають питання теорії та практики теле-, радіожурналістики й періодики, видавничої справи та редагування, реклами і зв'язків із громадськістю, а також навчальні, науково-публіцистичні матеріали та наукові напрацювання студентів.

Для науковців, викладачів, докторантів, аспірантів, студентів та журналістів.

Електронна версія наукового фахового видання передана до Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського на депозитарне зберігання та для представлення на порталі наукової періодики України. Див.: <http://www.nbuv.gov.ua> (Наукова періодика України).

Від наукового редактора

Зміст тридцять шостого тому "Наукових записок Інституту журналістики" відбиває стан досліджень масової комунікації в Україні. Безліч цікавих тем, розвідок і, одночасно, відсутність провідної лінії, стрижня, навколо якого розвивається журналістська наука. Чи є це вадою? І так, і ні. З одного боку, плюралізм у науці завжди приносить користь. Тут немає місця диктату. З іншого, різнобарв'я тем досліджень багато в чому дезорієнтує молодих науковців, штовхає їх до тем, які не мають великого наукового значення. Думається, цю проблему допоможе вирішити координаційна рада, яка не просто узгоджуватиме теми досліджень, а і спрямовуватиме їх у річище вивчення провідних тенденцій сучасного медіапростору.

Валерій Іванов,
відповідальний випусковий редактор

На обкладинці – фото професора кафедри міжнародної журналістики Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктора політичних наук **Анатолія Анатолійовича Чічановського**. Він автор понад п'ятдесяти книжкових видань та наукових статей з теорії журналістики та проблем національної політики.

Серед найвагоміших напрацювань науковця монографії "Проблеми ефективності засобів масової інформації і пропаганди" (К., 1985, у співавторстві), "Инстанция истинны. Средства массовой информации и жизнь: возможности, поиск, ответственность" (М., 1989), "В тенетах свободы. Политологические проблемы взаимодействия властных структур, средств массовой информации и общества в новых геополитических условиях" (М., 1995), "Национальная политика России: история и современность" (М., 1997, у співавторстві); навчальні посібники "Організація роботи редакції газети" (К., 1986, у співавторстві), "Основи соціальної культури" (К., 1987, у співавторстві), "Політика. Преса. Влада" (К., 1995, у співавторстві); методичного посібника "Национальная политика Российской Федерации от концепции к реализации" (М., 1987, у співавторстві); наукових праць "Світ інформації: особистість, суспільство, держава. Медитації і маргіналії" (К., 1995, у співавторстві), "За чертой полёта: нации и народы после развала СССР" (М., 2000), "Новина в журналістиці: проблеми практичної політики" (К., 2003) та низка статей в наукових періодичних виданнях України й Росії.

Професор А. А. Чічановський академік Міжнародної академії інформації – асоційований член ООН. Під керівництвом професора працюють і захищають дисертації аспіранти.

Ніна Вернигора,
відповідальний секретар

ЗМІСТ

СЛОВО ДО ЧИТАЧА

Від наукового редактора (В. Іванов)	3
Чічановський А. А. Біобібліографічна довідка (Н. Вернигора)	3

НАУКОВА ПРОБЛЕМА

Стехіна В. М. Соціокомунікативний аспект досліджень масмедійного дискурсу	6
---	---

ЖУРНАЛІСТСЬКА ОСВІТА

Беляков О. О. Доступ до журналістської освіти в контексті Болонського процесу.	11
Костирев А. Г. Запровадження методів медіаосвіти у курсах суспільно-політичних дисциплін	16

ТЕРМІНИ І ПОНЯТТЯ

Крайнікова Т. С. Титульний аркуш книжкового видання: термінологічні та класифікаційні розбіжності з погляду стандартизації	22
---	----

ЖУРНАЛІСТИКА В СИСТЕМІ МАСОВИХ КОМУНІКАЦІЙ

Носова Б. М. Євроатлантична інтеграція як сегмент політики безпеки України: практика в системі засобів масової комунікації	25
Полякова А. Висвітлення проблем неорелігій у мас-медіа України (за матеріалами тижневиків "Корреспондент" і "Український тиждень" за 2007–2008 рр.)	31
Зоря Г. С. Термінологія та професійно-сленгова лексика медіаіндустрії.	35
Скорупська Г. В. Своєрідність картини світу в матеріалах газети "Корере дела сера" (2009)	40
Сіриньок-Долгарьова К. Г. Структурна організація новинного дискурсу.	45
Шендеровський К. С. Механізми та шляхи застосування етичного підходу до інституалізації комунікацій у соціальній роботі	50

ІСТОРІЯ ЖУРНАЛІСТИКИ

Тимошик-Сударикова А. М. Здобутки та проблеми української еміграції на сторінках часопису "Тризуб" (1925–1940)	64
Горбик Р. О. Дещо про можливості застосування комплексного підходу в історії журналістики: проблема методології	71
Перехейда В. В. Національна школа – шлях до визволення.	75

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА РОБОТИ РЕДАКЦІЙ ПРЕСОВИХ ВИДАНЬ

Лаврик О. В. Інтерв'ю в сучасній молодіжній пресі: жанрово-стильові особливості (на матеріалі журналів "Молоко" та "Екстрим")	80
Карась М. А. Колективні форми творчої роботи редакції	84

ІНТЕРНЕТ-ЖУРНАЛІСТИКА

Гончарова А. К. Комунікативний фільтр як спосіб відбору інформації серед блогерів	87
---	----

ВИДАВНИЧА СПРАВА ТА РЕДАГУВАННЯ

Рудик М. С. Газетна публіцистика Володимира Здорогеги	91
Черняков Б. І. Український художній переклад першого повоєнного десятиліття у критичній оцінці Миколи Лукаша	96
Харитоненко О. І. Редакторський аналіз рівня логічної складності навчального тексту	102
Миронюк Д. І. Симон Петлюра як співробітник і редактор тижневика "Слово" (1907–1909)	109
Подолька Н. С. Особливості провінційного книгарства другої половини XIX – початку XX століть (на матеріалах Сумського краю)	114

ТЕЛЕРАДІОЖУРНАЛІСТИКА

Субота В. М. Особливості дослідження когнітивного аспекту термінологічної системи телепростору	119
--	-----

РЕКЛАМА ТА ЗВ'ЯЗКИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

Глазунов В. В. Сучасна політична система і система ЗМІ: особливості взаємовідносин	124
Грицюта Н. М. Американська школа реклами XX ст. та її етичні пріоритети	130
Рогожина В. В. Реклама як особливий вид комунікації:аспекти дослідження	140
Котляревська Т. В. Фрейм поняття "соціальний концепт"	145
Іванова О. А. Мас-медіа в культурі тотальної інформаційності	149
Башук А. І. Медіа і політика на сучасному етапі: точки дотику	154
Олтаржевський Д. О. Особливості використання жанрової палітри в корпоративній пресі (досвід журналу "ТНК")	159
Ільчук С. А. "Газова війна" між Росією та Україною в оглядах кореспондентів інтернет-версії газети "The Times"	165
Долюк В. В. Пріоритетність ідей у дискурсі корпоративної соціальної відповідальності в кризовий період	169

ШТРИХИ ДО ПОРТРЕТА

Тимошик М. С. Факультет журналістики київського університету в долі професора Дмитра Степовика	174
--	-----

НАУКОВИЙ ПОШУК СТУДЕНТІВ

Аландаренко Н. Ю. Діалог культур у структурі мовної особистості (на прикладі публіцистики Світлани Пиркало)	183
Скорікова Д. В. Соціально-психологічні особливості сприйняття реклами та її вплив на людину	188
Соловійов М. С. Інтернет-варіант українського телебачення: формат подачі контенту	195
Коробій О. М. Проблема класифікації журналістських жанрів	198
Довженко Д. В. Репортаж як синтетичний жанр у контексті вітчизняної журналістики	201
Чуркіна А. В. Тема тварин в українському телевізійному ефірі	205
Станжур К. Ю. Особливості весільної тематики сучасного медіапростору	211